

Sygn. akt VU 1318/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Adam Bojko

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku W. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania W. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 16 października 2015 r. sygn. (...) -SP (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy W. T. prawo do emerytury górniczej od dnia 7 września 2015 roku;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz wnioskodawcy W. T. kwotę 180 zł (słownie sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt V U 1318/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 października 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił W. T. prawa do emerytury górniczej wskazując, że nie udokumentował wymaganego 25-letniego okresu pracy górniczej, w tym co najmniej 10 –ciu lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W dniu 23 listopada 2015 roku W. T. złożył odwołanie od powyższej decyzji, w którym wnosił o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury górniczej po zaliczeniu do pracy górniczej okresu pracy od 24 listopada 1981 roku do 30 listopada 1982 roku, od 1 czerwca 1984 roku do 31 sierpnia 1996 roku oraz od 3 września 1996 roku do 31 stycznia 1997 roku. W uzasadnieniu wskazano, że w kwestionowanym przez organ rentowy okresie ubezpieczony wykonywał prace górnicze polegające na obsłudze sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca W. T. urodzony w dniu (...), złożył w dniu 7 września 2015 roku kolejny wniosek o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Poprzedni wniosek złożył w dniu 22 września 2010 roku. Decyzją z dnia 26 stycznia 2011 roku organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury

górnictwa podnosząc, że nie udowodnił 25-letniego stażu pracy górniczej. Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 6 października 2011 roku, sygn. akt VIII U 392/11 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał W. T. prawo do emerytury górniczej począwszy od dnia 1 września 2010 roku. Sąd Apelacyjny w Katowicach po rozpoznaniu apelacji organu rentowego wyrokiem z dnia 23 sierpnia 2012 roku w sprawie sygn. akt III AUa 2749/11 zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie. Zdaniem Sądu II instancji z ustalonego stanu faktycznego wynika ponad wszelką wątpliwość, że zarówno na oddziale (...), (...) i (...) ubezpieczony był jedynie kierowcą ciągnika i przewoził ludzi, urządzenia oraz różne części, wymienione w zakresach czynności. Tymczasem pojęcie operatora zakłada wymóg nie transportowania lecz obsługiwanego sprzętu pomocniczego i technologicznego. Praca kierowcy samochodu czy ciągnika nie jest wymieniona w załączniku do rozporządzenia z 23.12.1994 r., a zatem nie może być uznana za pracę górniczą.

(dowód: wniosek o emeryturę z dnia 7 września 2015 roku, k. 129 akt emerytalnych, wniosek o emeryturę z dnia 17 września 2010 roku k. 7-9 akt emerytalnych, decyzja ZUS z dnia 26 stycznia 2011 roku, k. 77 akt emerytalnych, odwołanie z dnia 23 lutego 2011 roku, k. 88-90, wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 6 października 2011 roku, k. 95-96, apelacja, k. 98, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 sierpnia 2012 roku, k. 106-110v akt emerytalnych)

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy górniczej okres 18 lat, 5 miesięcy i 6 dni (w tym 18 lat, 5 miesięcy i 5 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1).

Organ nie zaliczył do pracy górniczej następujących okresów zatrudnienia wnioskodawcy:

- od 24.11.1981 roku do 14.06.1982 roku na stanowisku operatora - kierowcy ciągnika,
- od 15.06.1982 roku do 31.11.1982 roku na stanowisku kierowcy ciągnika,
- od 1.06.1984 roku do 30.06.1991 roku na stanowisku spawacza – kierowcy ciągnika,
- od 1.07.1991 roku do dnia 30.11.1991 roku na stanowisku kierowcy ciągnika rolniczego,
- od 1.12.1991 roku do 31.08.1996 roku oraz od 3.09.1996 roku do 31.01.1997 r. na stanowisku kierowcy ciągnika.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 16 października 2015 roku, k. 144 akt emerytalnych)

Wnioskodawca jest zatrudniony w (...) z siedzibą w R. od 24 listopada 1981 roku na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: umowa o pracę z dnia 4 listopada 1981 roku k. 1, umowa o pracę z dnia 7 grudnia 1981 roku, k. 6, informacja z dnia 4 stycznia 1999 roku, k. 39, świadectwo wykonywania pracy górniczej, k. 8 akt emerytalnych)

W dniu 24 listopada 1981 roku wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku operatora – kierowcy ciągnika w oddziale rekultywacji i odwodnienia ((...)). Z dniem 15 czerwca 1982 roku został przeniesiony do oddziału elektrycznego i remontów bieżących ((...)), gdzie początkowo zajmował stanowisko kierowcy ciągnika, a od 1 grudnia 1982 roku stanowisko operatora mechanicznego sprzętu budowlanego. Wnioskodawca w dniu 30 kwietnia 1984 roku ukończył kurs spawania i montażu kabli. W związku z powyższym z dniem 1 czerwca 1984 roku powierzono mu stanowisko spawacza – kierowcy ciągnika w tym samym oddziale. W dniu 18 września 1984 roku wnioskodawca odbył przygotowanie zawodowe w zakresie podwyższenia kwalifikacji w specjalności kierowców wózków jezdniowych, a w dniu 31 maja 1984 roku w specjalności montaż kabli elektroenergetycznych. Natomiast w dniu 6 czerwca 1986 roku uzyskał uprawnienia do obsługi elektrowni polowych. Z dniem 1 lipca 1991 roku pracodawca powierzył wnioskodawcy stanowisko kierowcy ciągnika rolniczego w oddziale (...). Następnie w dniu 1 grudnia 1991 roku wnioskodawca został przeniesiony do oddziału (...) P/S. ((...)), gdzie wykonywał obowiązki kierowcy ciągnika. Z dniem 1 kwietnia 1992 roku wnioskodawcę przeniesiono do oddziału eksploatacji ciągników ((...)), gdzie zajmował takie samo stanowisko, z tym, że okresie od dnia 1 września 1996 roku do dnia 2 września 1996 roku przebywał na urlopie bezpłatnym.

(dowód: umowa o pracę z dnia 4 listopada 1981 roku, k. 1, karta obiegową zmiany, k. 5, umowa o pracę z dnia 7 grudnia 1981 roku, k. 6, wniosek o przeniesienie, k. 7, karta obiegową zmiany, k. 8, angaż z dnia 1 grudnia 1982 roku, k. 9, pismo dotyczące zmiany angażu, k. 12, karta obiegową zmiany, k. 13, angaż z dnia 13 czerwca 1984 roku, k. 14, zaświadczenie o przygotowaniu zawodowym z dnia 18 września 1984 roku, k. 15, angaż z dnia 1 lipca 1991 roku, k. 20, zgoda na przeniesienie z dnia 28 listopada 1991 roku, k. 21 informacja z dnia 1 grudnia 1991 roku, k. 23, pismo dotyczące przekazania pracowników na oddział Rs-8. k. 2,4 zgoda na udzielenie urlopu bezpłatnego, k. 30, angaż z dnia 20 lutego 1997 roku, k. 35 akt osobowych wnioskodawcy część (...), uprawnienia maszynisty ciężkich maszyn budowlanych, k. 75-75v, zaświadczenie z dnia 31 maja 1984 roku, k. 76, książeczka spawacza, k. 77 akt sprawy, informacja (...) S.A. Oddział Kopalnia (...) k. 15 -16)

W okresie zatrudnienia na stanowisku operatora –kierowcy ciągnika w oddziale (...) wnioskodawca wykonywał zarówno prace związane z obsługą i kierowaniem ciągnikiem, jak i prace wykonywane przez pracowników brygady oddziału (...), do której został przydzielony. Przebieg prac w trakcie zmiany roboczej był następujący: prace załadunkowe (narzędzia, sprzęt i akcesoria oraz części potrzebne do realizacji zleconych zadań: krążniki, uszczelnienia, skrobacze itp.) – 30 minut, przejazd na stanowisko prac – 30 minut, wykonywanie prac remontowych, to jest: wymiana krążników nadawowych, podtrzymujących i nośnych, wymiana uszczelnień na stacjach zwrotnych i stacjach napędowych, wymiany gum na skrobaczach, czyszczenie konstrukcji i tras przenośników taśmowych – łącznie 5 godzin, 30 minut, załadunek narzędzi oraz wymienionych elementów przenośników taśmowych na przyczepę ciągnika – 30 minut, transport na zaplecze oddziału – 30 minut, rozładunek i prace porządkowe – 30 minut. W trakcie zmiany roboczej występowała często potrzeba przejazdu na inne miejsca wykonywania pracy. Wówczas czas wykonywania prac remontowych z brygadą był krótszy od 5 godzin 30 minut ale nie krótszy niż połowa czasu pracy to jest 4 godziny.

(dowód: charakterystyka stanowiska pracy z dnia 1 lutego 2016 roku, k. 17 akt sprawy)

W okresie zatrudnienia w oddziale (...) wnioskodawca zajmował koljeno stanowiska: kierowcy ciągnika, operatora mechanicznego sprzętu budowlanego, spawacza – kierowcy ciągnika i kierowcy ciągnika rolniczego. Wnioskodawca wykonywał prace sprzętowe w oddziale elektrycznym (...) kopalni, a jego praca była związana wyłącznie z obsługą wykopu i zwałowiska w odkrywce B.. Wnioskodawca obsługiwał ciągnik terenowy U.. W czasie jednej dniówki roboczej przebywał na terenie górniczym średnio od 4 do 6 godzin dziennie, a pozostałe godziny były wykorzystywane na czynności załadunkowe i wyładunkowe w magazynach i zapleczu oddziału.

(dowód: charakterystyka stanowiska pracy z dnia 18 lipca 2016 roku, k. 18 akt sprawy)

W okresie zatrudnienia w Oddziale (...) (...) (obecnie Oddział (...) P/S. (...)7) wnioskodawca wykonywał prace sprzętowe na rzecz oddziałów górniczych kopalni, a jego praca była związana wyłącznie z obsługą wkopu i zwałowiska. Praca na odkrywce i zwałowisku była przez niego wykonywana stale i powyżej 4 godzin dziennie, w związku z czym otrzymywał dodatek za pracę na odkrywce -tzw. dodatek (...). Od dnia 1 kwietnia 1992 r. w związku z przekazaniem ciągników z oddziału (...) wnioskodawca został przeniesiony do Oddziału Eksploatacji Ciągników (...). Wnioskodawca nadal wykonywał prace sprzętowe na rzecz oddziałów górniczych kopalni. Obsługiwał ciągnik terenowy U. U- (...) oraz w przypadkach koniecznych, równoległe agregat prądowłórczy do 125 kVA typu (...) 75 -4/R. Praca na odkrywce i zwałowisku była przez niego wykonywana stale i w pełnym wymiarze godzin, w związku z czym otrzymywał tzw. dodatek za pracę na odkrywce. Oddział (...) jest oddziałem utrzymania ruchu (...) B.. Ciągniki w posiadaniu oddziału rs - 8, są w wyposażeniu standardowym, lecz konstrukcja techniczna ciągnika, pozwala na szerokie spektrum zastosowań: może ciągnąć - przyczepy uniwersalne, samowyladowcze, elektrownie połowę, przyczepy układające kable energetyczne, kompresory, przyczepy dla przewozu brygad roboczych, mieć podwieszane na tzw. trzypunktowym układzie zawieszenia narzędzi specjalistyczny osprzęt - np, agregaty smarownicze, ładowacze, itp., stanowić napęd mechaniczny za pośrednictwem (...) (wał odbioru mocy), dla różnych urządzeń specjalistycznych - np.: pompy różnego przeznaczenia, rozsiewaczy, itp., wykonywać prace tzw. metodą zrywkową - przeciąganie na odpowiednio wykonanych ciągnach rur, kolumn filtracyjnych odwodnienia, członów przenośników taśmowych, odcinków taśmy przenośnikowej. Praca w oddziale (...) na stanowisku kierowcy ciągnika nie jest typową pracą

transportową z uwagi na to, że jedynie czynności trwające około 2 godzin w czasie dniówki roboczej można uznać za transport - gdy wykonywany jest np.: dowóz brygad roboczych na stanowiska pracy, niezbędnych części, materiałów i narzędzi, z zaplecza oddziałów górniczych, mechanicznych, elektrycznych, odwodnienia itd. do napraw maszyn układu (...) bądź przebudów, choć nie odbywa się on po drogach publicznych, lecz na terenie wkopu lub zwałowiska. Pozostałą część dniówki roboczej to jest od 5 do 6 godzin - pracownicy oddziału (kierowcy, operatorzy) spędzają we wkopie bądź na zwałowisku w miejscach wykonywania robót, gdzie wykonują obsługiwany sprzętem roboty na rzecz oddziałów ruchu (...). Charakter wykonywanej pracy wymagał od wnioskodawcy przebywania na terenie górniczym wymiarze przekraczającym co najmniej 4 godziny w ciągu dniówki roboczej.

(dowód: charakterystyki stanowisk pracy k. 86-87 akt sprawy)

Praca wnioskodawcy na stanowiskach kierowcy ciągnika polegała na tym, że dowoził ciągnikiem niezbędny sprzęt i materiały dla potrzeb oddziałów, do których został przydzielony, a następnie pracował razem z pracownikami tych oddziałów przy wszystkich pracach. Zadaniem oddziału (...), do którego przydzielano wnioskodawcę było utrzymanie zasilania energetycznego układu (...) (koparka –taśmociąg –zwałowarka) oraz konserwacja i bieżące remonty maszyn układu(...). Brygady elektryczne tego oddziału zajmowały się przesunięciami kabli energetycznych zasilających przenośniki taśmowe służące do transportu złoża i nadkładu, podczas przesunięć przenośników, bądź ich skracania albo wydłużania, naprawą uszkodzonych kabli energetycznych, usuwaniem awarii zasilania maszyn podstawowych. Brygady mechaniczne zajmowały się konserwacją i remontami maszyn podstawowych. Przesunięcia taśmociągu odbywały się co kilka dni. Po uzyskaniu uprawnień spawalniczych wnioskodawca spawał metalowe pręty z uziomem wzdłuż przenośników. Prace te były wykonywane przy każdym przesunięciu przenośnika. Wnioskodawca spawał także skrzynki elektryczne. Obsługiwał agregaty prądotwórcze, który zasilają oświetlenie stacji napędowych przenośników podczas usuwania awarii oraz silniki koparek wielonaczyniowych podczas ich przejazdów. Podczas przesunięć przenośników taśmowych wnioskodawca zajmował się zwijaniem i rozwijaniem kabli elektroenergetycznych zasilających przenośniki, ich podwieszaniem. Do jego zadań należało również spawanie i wulkanizowanie kabli oraz wykonywanie szczególnie niebezpiecznych prac w postaci likwidacji oporów rozruchowych silników zwałowarek i koparek za pomocą agregatu sprężarkowego oraz wymianie silników tych maszyn. Wulkanizacja kabli polegała na zlokalizowaniu uszkodzenia, rozpruciu kabla, zarobieniu i założeniu formy wulkanizacyjnej oraz zgrzewaniu gazami. Ciągnik obsługiwany przez wnioskodawcę służył do przeciągania przyczep, przewożenia na przyczepach agregatów prądotwórczych, innych niezbędnych urządzeń, oraz smarowania silników koparek i zwałowarek. W okresie zatrudnienia w oddziałach (...) i (...) wnioskodawca nadal był kierowany do pracy z brygadami elektrycznymi bądź mechanicznymi, z tym że częściej pracował z brygadami mechanicznymi. Spawał i montował kable elektroenergetyczne oraz obsługiwał elektrownie polowe. Pracę wykonywał zarówno za pomocą ciągnika (głównie przeciąganie i podnoszenie konstrukcji), jak również za pomocą podstawowych narzędzi. Wnioskodawca smarował stacje napędowe i zwrotne, podnosił rolki, uzupełniał poziom olejów, wymieniał przekładnie, silniki. Prace transportowe zajmowały wnioskodawcy od 1,5 do 2 godzin w ciągu dniówki roboczej. Wnioskodawca codziennie pracował na wyrobisku i nie był kierowany do innych prac. Wnioskodawca otrzymywał dodatek za pracę na odkrywce.

(dowód: zeznania świadka J. K., nagranie od minuty 4:16 do minuty 17:37, zeznania świadka L. S., nagranie od minuty 17:37 do minuty 25:37, zeznania świadka E. Z., nagranie od minuty 41:49 do minuty 47:12, zeznania świadka G. Z., nagranie od minuty 57:38 do minuty 59:26, protokół z rozprawy z dnia 7 lipca 2016 roku, k. 69-71, zeznania świadka K. W., nagranie od minuty 25:37 do minuty 33:18, zeznania świadka J. W., nagranie od minuty 33:18 do minuty 41:49, protokół z rozprawy z dnia 7 lipca 2016 roku, k. 69-70, wykaz dniówek przepracowanych na odkrywce, k. 88 akt sprawy, zeznania wnioskodawcy, nagranie od minuty 4:11 do minuty 28:12, protokół z rozprawy z dnia 14 października 2016 roku, k. 104v akt sprawy)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniach, które odbyły się w dniach 22 marca 2010 roku, 8 czerwca 2010 roku i 29 lipca 2010 roku uznała, że wnioskodawca w okresie od dnia 15 czerwca 1982 roku, pomimo posiadania różnorodnych angaży, wykonuje pracę na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce.

(dowód: protokoły z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej, k. 43 – 48 akt emerytalnych)

W dniu 2 kwietnia 2015 roku pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej w okresie od dnia 24 listopada 1981 roku na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej z dnia 2 kwietnia 2015 roku, k. 125 akt emerytalnych)

Czynności pomocnicze niezbędne do funkcjonowania układu technologicznego (...) (Koparka –Taśmociąg – Zwałowarka) obejmują: obsługę, bieżące remonty i usuwanie zagrożeń ruchowych na koparkach wielonaczyniowych, zwałowarkach, ładowarko – zwałowarkach i przenośnikach taśmowych, prowadzenie prac ziemnych przy użyciu sprzętu pomocniczego (spycharek, ładowarek, koparek jednonaczyniowych i czyszczarek itp.), wykonanie robót strzałowych, eksploatację odwodnienia powierzchniowego i wglębne, zabezpieczenie przeciwpożarowe układu (...), utrzymanie sprawności energomechanicznej.

(dowód: informacja w zakresie funkcjonowania układu (...) z dnia 16 września 2016 roku, k. 94 – 99 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy przypomnieć, że kwestia nabycia przez wnioskodawcę prawa do emerytury górniczej była już rozpoznawana w postępowaniu sądowym. Wyrokiem z dnia 23 sierpnia 2012 roku, w sprawie sygn. akt III AUa 2749/11 Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego oddalającego jego wniosek o przyznanie emerytury górniczej, wskazując, że nie udowodnił on 25 lat pracy górniczej, co implikowałoby przyznanie prawa do emerytury górniczej.

Wyrok w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma powagi rzeczy osądzonej, jeśli dotyczy odmowy przyznania świadczenia z ubezpieczenia społecznego, a po jego uprawomocnieniu się organ rentowy wydał w trybie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nową decyzję, opartą na nowych dowodach mających wpływ na ujawnienie rzeczywistego stanu faktycznego i jego prawidłową ocenę, gdyż wydanie nowej decyzji uprawnia ubezpieczonego do złożenia od niej odwołania i zobowiązuje sąd do sprawdzenia jej prawidłowości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1984 roku, III URN 131/83, OSNCP 1984, Nr 10, poz. 177).

W sytuacji gdy występując z kolejnym wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury z obniżonego wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach ubezpieczony nie wskazywał na zmianę okoliczności zaistniałą po wydaniu poprzedniej decyzji odmownej organu rentowego, od której odwołanie zostało oddalone prawomocnym wyrokiem sądowym, lecz domagał się ponownej oceny jego prawa do dochodzonego świadczenia z uwzględnieniem okresu zatrudnienia uprzednio nieuznanego za pracę w szczególnych warunkach, jego wniosek należało traktować jako złożony w trybie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jeśli zatem organ rentowy nie stwierdził zaistnienia określonych w tym przepisie przesłanek do wznowienia postępowania, powinien wydać decyzję odmawiającą ponownego ustalenia prawa wnioskodawcy do wcześniejszej emerytury. Skoro wydał decyzję odmawiającą prawa do świadczenia, należy przyjąć, iż doszło do wznowienia postępowania w sprawie i ponownego rozważenia przez organ rentowy zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy. Rozpoznając odwołanie od tej decyzji sąd powinien zatem skontrolować w pierwszej kolejności dopuszczalność przedmiotowego wniosku w świetle art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a w razie uznania spełnienia przez ubezpieczonego warunków wynikających z tego przepisu - dokonać ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy, z uwzględnieniem przedłożonych przez wnioskodawcę nowych dowodów (także tych zgłoszonych w postępowaniu odwoławczym) i na tej podstawie ponownie ocenić roszczenia emerytalne ubezpieczonego w świetle właściwych przepisów prawa materialnego. Tymi nowymi dowodami mogą być zeznania świadków nieprzesłuchiwanym w poprzednim postępowaniu sądowym oraz dokumenty w postaci akt emerytalnych tych osób. W razie złożenia odwołania od decyzji organu rentowego wydanej w trybie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie obowiązuje prekluzja dowodowa, ograniczająca możliwość zgłaszania wniosków

dowodowych do etapu postępowania administracyjnego poprzedzającego wydanie tejże decyzji. Ubezpieczony może zatem także w postępowaniu sądowym powoływać się na nowe okoliczności oraz dowody uzasadniające wznowienie postępowania w trybie tego przepisu i rzutujące na jego prawo do wnioskowanego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2014 roku, III UK 115/13, LEX nr 1554419).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów tej sprawy stwierdzić należy, że kolejny wniosek ubezpieczonego o przyznanie emerytury górniczej, był wnioskiem złożonym w trybie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych. Ponieważ organ rentowy wydał decyzję odmawiającą przyznania prawa do świadczenia, doszło do wznowienia postępowania w sprawie i ponownego rozważenia przez organ rentowy zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy. W postępowaniu sądowym wnioskodawca przedstawił nowe dowody w postaci dokumentów zawierających charakterystykę jego pracy w spornych okresach oraz zeznań świadków, którzy nie byli przesłuchiwani w poprzednim postępowaniu. W konsekwencji w sprawie nie zachodzi powaga rzeczy osądzonej uniemożliwiająca ponowne rozpoznanie przez organ rentowy, a następnie sąd, kwestii uprawnień emerytalnych wnioskodawcy.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.).

Zgodnie z art. 50 a ust 1 i 2 ustawy górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Jak stanowi art. 50 b w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei zgodnie z art. 50 c ust. 1 pkt 4 za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce oraz przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 roku, Nr 2, poz. 8). W załączniku nr 2 pod pozycją 22 wymieniono stanowisko operatora sprzętu

pomocniczego i technologicznego na odkrywce, a pod pozycją 32 - rzemieślników i innych robotników zatrudnionych na stałe na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych: ślusarzy, spawaczy, elektryków, mechaników, monterów, wulkanizatorów, automatyków, cieśle.

Jak wskazano w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego rozporządzenie to zachowało moc na podstawie art. 194 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wyłącznie w zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy. Oznacza to, że w aktualnym stanie prawnym o uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie może zatem decydować ani rozporządzenie wykonawcze, ani tym bardziej wewnętrzne zarządzenie pracodawcy lub protokół komisji weryfikacyjnej kwalifikującej określone zatrudnienie jako pracę górniczą i wystawione na jego podstawie świadectwo wykonywania takiej pracy, ale rodzaj faktycznie wykonywanej pracy odpowiadający wymaganiom ustawowym. Wymienione akty i dokumenty nie mogą bowiem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca (por. np. wyroki z dnia 28 kwietnia 2010 r., I UK 337/10, z dnia 28 kwietnia 2010 r., I UK 339/09, z dnia 12 maja 2010 r., I UK 30/10, z dnia 16 marca 2011 r., I UK 331/10).

Jednocześnie w judykaturze Sądu Najwyższego przyjęto, że do stażu pracy uwzględnianego przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy emeryturach i rentach z FUS zalicza się prace górnicze (oraz prace równorzędne z pracą górniczą) - wymienione w art. 50c ust. 1 i 2 tej ustawy świadczone w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy (por. wyrok z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09, LEX, wyrok z dnia 23 października 2013 r., I UK 128/13, Legalis).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 25-letni okres pracy górniczej. Wnioskodawca domagał się zaliczenia do pracy górniczej okresów zatrudnienia od 24 listopada 1981 roku do 30 listopada 1982 roku, od 1 czerwca 1984 r. do 31 sierpnia 1996 r. oraz od 3 września 1996 roku do dnia 31 stycznia 1997 roku. Organ rentowy podnosił, że wnioskodawca był wówczas zatrudniony na stanowisku kierowcy ciągnika i wykonywał prace transportowe, które nie stanowią pracy górniczej.

Technologia wydobywcza w kopalni odkrywkowej, w której wnioskodawca świadczy pracę, polega na zastosowaniu w procesie wydobywania tzw. układu KTZ (koparka-taśmociąg-zwałowarka), który jako całość stanowi komplet urządzeń niezbędnych do wydobywania kopaliny (węgla i nadkładu) czyli całego procesu technologicznego, na który składają się: urabianie, transport i składowanie. Zatem technologia ta stanowi zasadniczy sposób wydobywania surowców i tylko praca bezpośrednio związana tym procesem technologicznym oraz, jak stanowi w dalszej części art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy, praca przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, kwalifikowana jest jako górnicza.

Wnioskodawca przedstawił wydane przez pracodawcę świadectwo wykonywania pracy górniczej w spornych okresach w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce, wymienionym pod poz. 22 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku.

Podkreślenia wymaga jednak, że świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c., nie korzysta zatem z domniemania prawdziwości i autentyczności. Jest dokumentem prywatnym, który stanowi jedynie dowód tego, że osoba która go podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte (art. 245 k.p.c.). Świadectwo pracy samo przez się nie tworzy zatem praw podmiotowych ani ich nie pozbawia.

Organ rentowy zakwestionował powyższe świadectwo, podnosząc, że jak wynika z angaży, wnioskodawca w spornych okresach nie pracował na stanowisku wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 1994 roku. Ponieważ organ rentowy zaprzeczał prawdziwości świadectwa co do charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, a spór dotyczył dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca, ciężar wykazania prawdziwości tego dokumentu prywatnego w myśl art. 253 zd. 2 k.p.c. spoczywał na wnioskodawcy jako osobie, która chce z tego dokumentu skorzystać.

Wnioskodawca sprostą temu obowiązkowi, bowiem w ocenie Sądu udowodnił, że w okresach od 15 czerwca 1982 r. do 30 listopada 1982 r., od 1 czerwca 1984 r. do 31 sierpnia 1996 r. oraz od 3 września 1996 r. do 31 stycznia 1997 r. będąc zatrudnionym na stanowiskach kierowcy ciągnika, wykonywał stale i co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy, pracę przy czynnościach związanych z bieżącą konserwacją urządzeń wydobywczych. Skoro technologia wydobywcza w kopalni odkrywkowej, polega na zastosowaniu w procesie wydobywania tzw. układu KTZ (koparko-taśmociąg-zwałowarka), który jako całość stanowi komplet urządzeń niezbędnych do wydobywania kopaliny (węgiel i nadkładu) czyli całego procesu technologicznego, na który składają się: urabianie, transport i składowanie, praca wykonywana przez wnioskodawcę była zatem pracą górniczą przy bieżącej konserwacji urządzeń wydobywczych. Niektóre z tych prac wnioskodawca wykonywał jako operator ciągnika terenowego typu U. U - (...) oraz agregatu prądotwórczego. Jak wskazuje przedstawiona przez pracodawcę charakterystyka stanowiska pracy wnioskodawcy, tego rodzaju ciągnik może być sprzętem pomocniczym albo technologicznym na odkrywce, o którym mowa w załączniku nr 2 poz. 22 do rozporządzenia (...) z 23.12.1994 r., jeżeli za jego pomocą wykonuje się prace związane z konserwacją urządzeń górniczych. Ponadto ubezpieczony jako kierowca ciągnika zajmował się dowozem niezbędnych materiałów i urządzeń na teren wyrobiska, a po zakończeniu prac remontowych i konserwacyjnych, ich przewozem z wyrobiska do bazy sprzętowej. Jednakże przez co najmniej połowę dniówki roboczej wykonywał roboty górnicze.

Z ustaleń dokonanych w niniejszej sprawie przez Sąd w oparciu o wiarygodne zeznania wnioskodawcy, świadków oraz dokumenty z akt osobowych i charakterystyki pracy wnioskodawcy wynika, że czynności faktycznie wykonywane przez wnioskodawcę w spornych okresach obejmowały obowiązki właściwe dla kilku stanowisk pracy wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty, a mianowicie operatora sprzętu technologicznego i pomocniczego na odkrywce oraz jednocześnie rzemieślnika zatrudnionego na stałe na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych –spawacza, , monter, wulkanizatora. Nieprawidłowo więc pracodawca ubezpieczonego określił jego stanowisko jako kierowcy ciągnika. Zebrany materiał dowodowy wskazuje zarazem, że wnioskodawca wykonywał prace górnicze co najmniej przez połowę wymiaru czasu pracy. Najczęściej ubezpieczony wykonywał swoje czynności przez 6 godzin dziennie.

W okolicznościach tej sprawy nie można w szczególności kwestionować górniczego charakteru pracy wnioskodawcy w okresie od 1 czerwca 1984 roku do 30 czerwca 1991 r. na stanowisku kierowcy –spawacza. Wnioskodawca w dniu 30 kwietnia 1984 roku ukończył kurs spawania i montażu kabli, a w dniu 31 maja 1984 r. odbył przygotowanie zawodowe w zakresie podwyższenia kwalifikacji w specjalności montaż kabli elektroenergetycznych. W wymienionym okresie wnioskodawca wykonywał zatem pracę operatora sprzętu technologicznego i pomocniczego na odkrywce oraz jednocześnie rzemieślnika zatrudnionego na stałe na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych –spawacza.

Okres zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku kierowcy -spawacza wynosi 7 lat i 1 miesiąc, a po zsumowaniu z okresami zatrudnienia uznanymi przez organ rentowy za pracę górniczą (18 lat, 5 miesięcy i 6 dni), staż pracy górniczej wnioskodawcy wynosi 25 lat, 6 miesięcy i 6 dni.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy był spójny i logiczny. Świadczenie przesłuchani w sprawie w spornych okresach pracowali razem z wnioskodawcą, a zatem dysponują bezpośrednią i szczegółową wiedzą na temat charakteru wykonywanej przez niego pracy i jego codziennych obowiązków. Ich zeznania korespondowały ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją pracowniczą oraz charakterystyką pracy wnioskodawcy, przedstawioną przez pracodawcę.

Zatem czynności jakie wykonywał wnioskodawca – tj. bieżące remonty, konserwacja i usuwanie awarii urządzeń górniczych wykonywane co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy, stanowiły pracę górniczą w rozumieniu przepisu art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sporny okres zatrudnienia łącznie z okresami zaliczonymi już przez organ rentowy do pracy górniczej przekracza 25 lat. Wnioskodawca udowodnił zatem wymagany okres 10 –ciu lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50 c ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz okres 25 –ciu lat pracy górniczej. Spełnił tym samym wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określone w art. 50a tej ustawy z dniem 7 września 2015 roku, to jest od dnia złożenia wniosku o emeryturę.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477 14 § 2 k.p.c. uwzględnił odwołanie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 11 ust 2 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) z uwzględnieniem stawek obowiązujących w okresie od dnia 1 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku.